

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ПРИВАТНОГО ПРАВА
І ПІДПРИЄМНИЦТВА ІМЕНІ АКАДЕМІКА Ф. Г. БУРЧАКА**

**ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
РИНКОВИХ ВІДНОСИН В УМОВАХ
ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА**

Збірник наукових праць

Випуск 4

Київ – 2021

УДК 34:338.242](082)

Рекомендовано до друку на засіданні вченої ради Науково-дослідного інституту приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України (протокол № 6 від 23 червня 2021 року)

Рецензенти:

Пацурія Ніно Бондовна, доктор юридичних наук, професор (Інститут права Київського національного університету імені Тараса Шевченка, професор кафедри господарського права та господарського процесу)

Малолітнева Веста Костянтинівна, доктор юридичних наук (Державна установа «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Макутова НАН України», учений секретар)

П 68 **Правове забезпечення ринкових відносин в умовах громадянського суспільства:** збірник наукових праць. Випуск 4. К.: Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака Національної академії правових наук України, 2021. 190 с.

ISBN 978-617-7087-95-2

У збірнику представлені наукові доповіді учасників круглих столів, що відбулися 4 березня та 17 травня 2021 р. у Науково-дослідному інституті приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака Національної академії правових наук України. Тематика доповідей учасників стосується широкого кола теоретичних та практичних проблем пов'язаних з модернізацією господарського (економічного) законодавства України та оновлення Цивільного кодексу України.

Збірник зацікавить наукових і науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів і наукових установ, докторантів та аспірантів, студентів, які вивчають актуальні проблеми цивільного і господарського права та процесу, а також суддів, адвокатів та всіх практикуючих юристів.

УДК 34:338.242](082)

ISBN 978-617-7087-95-2

© Автори, 2021

© НДІ приватного права ім. Ф. Г. Бурчака НАПрН України, 2021

Деревянко Б.В.

Концепція модернізації господарського (економічного) законодавства України: невідома, недооцінена, проте прогресивна і перспективна 109

Коверзнев В.О.

Напрями модернізації законодавства про захист економічної конкуренції..... 124

Галянтич М.К.

Кодифікація інституту права інтелектуальної власності в контексті модернізації господарського (економічного) законодавства України 131

Гетьманцев М.О.

Визначення організаційно-правових форм господарювання суб'єктів господарської діяльності..... 135

Роженко О.В.

Тенденції розвитку діяльності бірж в Україні 141

Коструба А.В.

Цивільно/господарський «кодексовий конкubinат» в пошуках компромісу..... 144

Туркот О.А.

Щодо змін, яких потребує господарське законодавство 151

Руденко Л.Д., Плотнікова М.В., Швагер О. А.

Споживачі фінансових послуг: концептуальні засади визначення поняття в контексті модернізації господарського законодавства України..... 155

Розділ 3 Актуальні аспекти розвитку господарського та цивільного законодавства (сторінка молодого вченого) 164

Ужакін Ю.А.

Деякі проблеми правового регулювання протидії

aller=list&row_id=1&numero=1&rech=1&cn=2013022 (дата звернення: 05.05.2021).

11. Господарський кодекс Бельгії URL: http://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/loi_a1.pl?imgcn.x=23&imgcn.y=8&DETAIL=2013022819%2FF&aller=list&row_id=1&numero=1&rech=1&cn=2013022(дата звернення: 05.05.2021).

12. Гончаренко О.М. Теоретико-правові засади саморегулювання господарської діяльності: дис. ...док. юрид. наук за спец.: 12.00.04. НДІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф.Г. Бурчака НАН України, Київ, 2020. С. 114-115.

Деревянко Б. В.

КОНЦЕПЦІЯ МОДЕРНІЗАЦІЇ ГОСПОДАРЬСЬКОГО (ЕКОНОМІЧНОГО) ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ: НЕВІДОМА, НЕДООЦІНЕНА, ПРОТЕ ПРОГРЕСИВНА І ПЕРСПЕКТИВНА

Жодна галузева правова наука не може вважатися наукою, що обслуговує виключно приватні або виключно публічні інтереси своїх суб'єктів права. В окремих галузях права значно переважають публічні інтереси (наприклад, в адміністративному праві), в окремих інших – приватні інтереси (наприклад, у цивільному праві). Проте у цих науках наявні і інші інтереси, як-то приватні в адміністративному праві і публічні у цивільному праві. Хоча протягом останніх років роль та значення публічних інтересів у господарському праві підвищується, особливість науки і галузі господарського права полягає у гнучкому поєднанні публічних та приватних інтересів і особливо, у їх приблизно рівній ролі та обсязі. Можливо саме через це

окремі представники наукових шкіл інших галузей права або не визнають права на існування галузі господарського права, або вважають таку галузь комплексною, що є підгалуззю однієї або кількох інших галузей. Тому постійно доводиться повторювати, що не можуть відносини з приблизно рівною часткою приватних інтересів (зокрема щодо отримання прибутку від бізнесу і матеріального забезпечення своїх потреб і потреб своєї родини тощо) та публічних інтересів (зокрема під час сплати податків, утворення робочих місць, забезпечення економічної незалежності держави тощо) регулюватися тим самим законодавством, яким регулюються відносини з абсолютним превалюванням приватних інтересів (наприклад, відносини між членами однієї родини, між сусідами по під'їзду чи по парті тощо). Складно інколи вишукувати нові аргументи, оскільки речі, очевидні пересічним школярам-п'ятикласникам, відмовляються приймати і розуміти окремі кандидати і доктори юридичних наук.

У науковій періодиці аргументи наводилися такими вченими, як: О.А. Беляневич [1; 2], А.Г. Бобкова [3], О.М. Вінник [4], В.М. Гайворонський [5], С.М. Грудницька [6; 7; 8], С.Ф. Демченко [9], Б.В. Деревянко [10, 11, 12, 13, 14, 15], Р.А. Джабраїлов [16; 17], В.В. Джунь [18], Д.В. Задохайло [19; 20], О.Р. Зельдіна [21], Г.Л. Знаменський [22; 23; 24; 25], І.В. Лукач [26]; О.Ю. Ілларіонов [27; 28; 29; 30], О.В. Кологойда [31], В.К. Мамутов [32; 33; 34; 35; 36; 37; 38; 39; 40; 41; 42; 43], Н.Б. Пацурія [44], О.П. Подцерковний [45; 46; 2], В.В. Поєдинок [26]; В.В. Радзивілюк [47], В.В. Рєзнікова [48; 49; 50], Б.Г. Розовський [51; 52], В.А. Устименко [53; 54; 16; 17], О.В. Шаповалова [55], В.С. Щербина [56; 57; 58; 48; 59; 60] та інші. Наведені у названих та інших роботах названих вище та інших вчених аргументи на користь

кодифікації відносин в економіці мали б ще багато років тому розставити усі крапки над «і» у питаннях про кодифікацію таких відносин. Проте маємо дещо іншу ситуацію.

На початку 2020 року з'явилася Концепція оновлення Цивільного кодексу України, у § 1.1 якої пропонується визнати таким, що втратив чинність, Господарський кодекс України (далі – ГК України). В цілому ця Концепція виглядає дещо «сируватою». І під час її вивчення видається, що основною її метою є не оновлення Цивільного кодексу України (далі – ЦК України), а скасування чинності ГК України, а основними завданнями – пошук способів як це зробити якнайшвидше. Протягом 2020 року було проведено декілька наукових заходів з обговорення Концепції оновлення Цивільного кодексу України. Проте далеко не всі учасники таких обговорень схвально висловлювалися стосовно змісту і суті цієї Концепції. Думки таких учасників, рівно як і інших опонентів Концепції оновлення Цивільного кодексу України, зокрема і з таборів різних наукових шкіл цивільного права, поширюються мінімально, а в суспільстві формується думка про загальну підтримку юридичною спільнотою України цієї Концепції.

Можливо помилкою вчених-господарників є те, що Концепція модернізації господарського законодавства України була розроблена ними ще у 2019 році, проте до 2021 року не була опублікована та/або поширена. Сьогодні ця Концепція у скороченому вигляді опублікована на сторінках 18-19 Юридичного вісника України за 2-22 квітня (№ 13-15) [61], а також як додаток на сторінках 106-111 (додаток № 12) до Науково-експертного висновку до Концепції оновлення Цивільного кодексу України [62, с. 106-111]. Питання, порушені у Науково-експертному висновку до Концепції оновлення Цивільного кодексу

України, рівно як і аналізу його положень мають бути описані в інших роботах. Концепція модернізації господарського законодавства України сьогодні є невідомою для широкого загалу, а багато у чому саме через це є недооціненою навіть юридичною спільнотою, не кажучи про законотворців, чиновників та пересічних громадян. Для надання належної оцінки її суті і змісту слід розглянути її положення.

Концепція модернізації господарського законодавства України вирізняється чіткістю й оптимальністю, містить невелику кількість розділів, в яких конкретизовані завдання та/або інші складові. Перший розділ «Проблеми, які потребують розв'язання» називає основні проблеми, згруповані у 15 абзаців. Після перерахування вказано, що зазначені проблеми у правовій площині поряд із іншими чинниками негативно впливають на стан економіки України, що проявляється, зокрема, у високому рівні її «тінізації», обмеженні підприємницької ініціативи, скороченні промислового виробництва, низькій привабливості України для іноземних інвесторів [61, с. 18].

У другому розділі «Обґрунтування доцільності модернізації господарського (економічного) законодавства України» серед іншого вказано на доцільність модернізації та збереження кодифікації як оптимальної форми систематизації господарського (економічного) законодавства через те, що: - на сьогодні понад 300 базових чинних законів оперують термінологією, що розкривається у ГК України («суб'єкт господарювання», «господарська діяльність» та ін.), містять норми, які безпосередньо кореспондують із положеннями ГК України; більш ніж 40 базових законів містять пряме посилання на ГК України; - наявний позитивний досвід європейських країн, де прийнято економічні (комерційні, підприємницькі, торгові) кодекси (Австрія, Бельгія, Естонія, Латвія, Іспанія, Мальта,

Нідерланди, ФРН, Словаччина, Туреччина, Франція, Чехія та ін.) для окремого регулювання відносин у сфері економіки; - існує потреба адаптації господарського (економічного) законодавства України до права ЄС, удосконалення національного законодавства відповідно до зобов'язань, визначених Угодою про асоціацію з ЄС; - наявна необхідність підвищення позицій України у рейтингу Світового банку «Doing Business», серед показників якого враховуються стабільність і осучаснення господарського (економічного) законодавства та ін. [61, с. 18]. Від себе слід додати, що крім названих у розділі Концепції європейських держав, слід ще додати Болгарію з її комерційним законом, Ліхтенштейн із його Загальнонімецьким комерційним кодексом, Люксембург, Монако, Португалію із їх комерційними кодексами. Також достатньо недавно (29 жовтня 2015 року) було прийнято Підприємницький кодекс Республіки Казахстан, прийняття якого стало можливим завдяки вивченню позитивів і негативів у регулюванні господарської діяльності в Україні. Хоча це не держава-член ЄС, проте рівень її ВВП на душу населення значно перевищує відповідний показник України.

У наступному розділі Концепції «Мета та завдання модернізації господарського (економічного) законодавства» метою визначено оновлення правової парадигми організації та здійснення господарської діяльності в Україні і на цій основі забезпечення конструктивного поєднання, взаємоузгодження публічних та приватних інтересів у регулюванні господарської (економічної) діяльності, суттєве покращення правових умов для розвитку української економіки та підвищення рівня життя населення [61, с. 18], а серед 19 завдань навіть складно визначити найбільш важливі. Це і вирішення проблеми множинності актів господарського

(економічного) законодавства; і зосередження в оновленому кодифікованому акті господарського законодавства норм прямої дії; і узгодження модернізованого господарського (економічного) законодавства із основними засадами цивільного законодавства; і імплементація прогресивного зарубіжного досвіду законодавчого регулювання економічних відносин; і удосконалення нормативного масиву щодо правового статусу суб'єктів господарювання; і уточнення правового режиму майна, що залучається у господарський (економічний) оборот і використовується для здійснення господарської (економічної) діяльності; і визначення загальних засад комерціалізації прав інтелектуальної власності у сфері господарювання; і унормування умов та правил електронного господарювання; і усунення недоліків законодавства щодо здійснення діяльності у базових галузях і сферах економіки (будівництво, транспорт, фінансова діяльність і ін.); і закріплення положень, спрямованих на активізацію інноваційної, інвестиційної та зовнішньоекономічної діяльності; і оновлення положень законодавства з питань ведення господарської (економічної) діяльності в умовах спеціального правового режиму (під час запровадження надзвичайного чи воєнного стану, тощо) [61, с. 19]. У розширеному варіанті Концепції та у матеріалах вчених-господарників визначено конкретні способи вирішення кожного із наведених у Концепції завдань.

Розділ «Теоретична та емпірична основа і концептуальні орієнтири модернізації господарського (економічного) законодавства» поділено на три складові: I) теоретичні засади; II) емпірична основа; III) концептуальні орієнтири модернізації господарського законодавства. Кожну складову сформульовано у максимально узагальненому, вивіреному та виваженому

вигляді змісті декількох пунктів. При цьому рівень оптимальності формулювання цих пунктів є настільки високим, що спроба стислого наведення цих пунктів призведе лише до повного їх копіювання, адже скоротити обсяг жодного пункту без втрати якоїсь ознаки або й сенсу взагалі неможливо.

В останньому розділі Концепції модернізації господарського законодавства України «Очікувані результати модернізації господарського (економічного) законодавства» зазначено, що проведення модернізації сприятиме покращенню умов ведення господарської (економічної) діяльності в Україні, загального соціально-економічного стану країни, підвищенню її позицій у рейтингу «Doing Business», зокрема, дозволить забезпечити:

- досягнення правової визначеності основних засад господарської (економічної) діяльності з урахуванням сучасних економічних реалій в умовах наближення законодавства України до права ЄС;

- упорядкованість організації і здійснення господарської (економічної) діяльності на більш високому рівні;

- взаємоузгодженість нормативно-правових актів, що регулюють відносини у сфері економіки, відповідність законодавства сучасним потребам суб'єктів господарювання;

- підвищення рівня ділової активності суб'єктів господарської (економічної) діяльності, дотримання ними правил провадження цієї діяльності, розширення кола таких суб'єктів;

- оптимальне поєднання державного регулювання і ринкової саморегуляції економіки, збалансування публічних і приватних інтересів в економічній сфері;

системне усунення корупційних ризиків в економічних відносинах;

- розвиток добросовісної конкуренції, створення сприятливого інвестиційного клімату та утримання макроекономічної стабільності;

- створення нових робочих місць, підвищення доходів і зниження рівня бідності населення, зменшення соціальної нерівності в суспільстві;

- розвиток високотехнологічних виробництв, покращення якості товарів і послуг, підвищення експортного потенціалу українських виробників;

- посилення дієвості захисту прав та інтересів суб'єктів господарювання; єдність відповідної правозастосовної (в тому числі судової) практики; зменшення кількості економічних правопорушень, господарських спорів, які підлягають судовому розгляду; виведення принципів господарювання на рівень дієвих інструментів вирішення господарських спорів [61, с. 19].

Схарактеризовану вище Концепцію було розроблено у 2019 році провідними вченими-господарниками, які є представниками різних наукових шкіл господарського права. У тому ж році її було максимально скорочено в обсязі, але не за суттю. Сьогодні Концепція існує у розгорнутому (тобто з окремими поясненнями та уточненнями) і скороченому виглядах. На жаль, допоки вона залишається невідомою широкому загалу. Цю ваду планується усунути через її максимальне поширення в юридичних наукових колах. Її положення усе активніше обговорюються на рівні закладів вищої освіти, наукових установ, громадських організацій, органів судової влади.

Неознайомленість юристів із змістом Концепції спричинила відсутність її оцінки у науковій та спеціальній юридичній літературі. Цю ваду можна швидко усунути після усунення першої. Прогресивність Концепції впливає

з її виваженої структури та можливістю виведення економіки держави на новий рівень завдяки поступовій реалізації її положень. Перспективність Концепції зумовлюється саме можливістю реалізації її положень, адже постійне об'єктивне зростання кількості видів господарської діяльності потребує свого господарсько-правового забезпечення, яке так чи інакше буде сформовано у найближчій чи більш віддаленій перспективі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Беяневич О.А. «Публічний порядок» як оціночна категорія договірного права: спроба тлумачення. *Вісник господарського судочинства*. 2004. № 1. С. 331–338.
2. Подцерковний О.П., Беяневич О.А. Кодифікація економічного законодавства – вдосконалення на основі закордонного досвіду і аналізу вітчизняного застосування. *Голос України*. 13 квітня 2016. URL: <http://www.golos.com.ua/article/267038>
3. Бобкова А.Г. До питання стабільності в правовому регулюванні відносин в сфері економіки. *Реалізація чинних Цивільного та Господарського законодавства України: проблеми та перспективи: Зб. наук. праць* (за матер. наук.-практ. конф., м. Київ, 24 листоп. 2005 р.) / Редкол.: О.Д. Крупчан (голова) та ін. К.: НДІ приватного права і підприємництва АПрН України, 2006. С. 16–18.
4. Вінник О.М. Публічні та приватні інтереси в господарських товариствах: проблеми правового забезпечення: Монографія. К: Атіка, 2003. 352 с.
5. Гайворонський В. Цивільне законодавство: від «нічого приватного» до «нічого публічного»? *Вісник Академії правових наук України*. 1997. № 4 (11). С. 91–100.
6. Грудницька С. Напрями розвитку законодавства про господарські об'єднання. *Право України*. 1998. № 5. С. 60–63. URL:
7. Грудницька С.М. Шкідливе «надкушування» і загромождження господарського законодавства. *Юридичний вісник України*. 2013. 20–25 квіт. (№ 16). С. 4. URL: <https://dspace.nlu.edu.ua/handle/123456789/13763>

8. Грудницька С.М. Відміна Господарського кодексу протирічитиме Конституції України і міжнародним документам. *Trends of modern science – 2016: materials of the XII Internat. scient. and pract. conf.* Sheffield, 2016. Vol. 9: Low science. P. 41–46. URL: <https://dspace.nlu.edu.ua/handle/123456789/13210>
9. Демченко С. Чи потрібен Україні Господарський кодекс? *Голос України*. 2008. № 179. 20 вер. С. 7.
10. Деревянко Б.В. Доцільність регулювання відносин в економіці Господарським кодексом: зарубіжний досвід. *Форум права*. 2016. № 2. С. 77–82. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2016_2_13
11. Derevyanko B.V. The issues of the so-called «duality of private law» and functioning of Commercial codes. *International Scientific-Practical Conference Development of legal regulation in East Europe: experience of Poland and Ukraine: Conference Proceedings*, January 27–28, 2017. Sandomierz: Humanities and Natural Sciences University in Sandomierz, 2017. P. 91–94. URL: <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3104878>
12. Деревянко Б.В. Про невиправдану недооцінку господарсько-правового регулювання відносин у сфері економіки. *Актуальні проблеми господарського права і господарського процесу: Матеріали круглого столу* (м. Київ, 9 листопада 2018 р.). К.: Видавництво Ліра-К, 2018. С. 49–52. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/70546>
13. Деревянко Б.В. Нові види господарської діяльності як резерв розширення предмета регулювання господарським законодавством. *Правове забезпечення соціально-економічного розвитку: стан та перспективи: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої 35-річчю кафедри господарського права Донецького національного університету імені Василя Стуса* (м. Вінниця, 11–12 жовтня 2019 р.). Наук. ред. А. Г. Бобкова, А. М. Захарченко. Вінниця: Донецький національний університет імені Василя Стуса, 2019. С. 80–81. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/75016>
14. Деревянко Б. Про доцільність регулювання відносин в економіці Господарським кодексом та неможливість такого регулювання лише кодексом Цивільним: зарубіжний досвід. *Судебно-юридическая газета*.

- 9 января 2020. URL: <https://sud.ua/ru/news/blog/158409-pro-dotsilnist-regulyuvannya-vidnosin-v-ekonomitsi-gospodarskim-kodeksom-ta-nemozhlivist-takogo-regulyuvannya-lishe-kodeksom-tsvilnim-zarubizhnyi-dosvid>
15. Деревянко Б. Міркування про необхідність запровадження концепції розвитку «приватного права» та визначення її назви і змісту. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 4. С. 245–250. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2020/4/42.pdf>
16. Устименко В., Джабраїлов Р. Проблеми та перспективи впровадження державно-приватного партнерства у відносини у сфері господарювання. *Схід*. 2011. № 1 (108). С. 175–178.
17. Устименко В.А., Джабраїлов Р.А. Господарський кодекс України – шлях до європейських правових традицій. *Вісник господарського судочинства*. 2016. № 1. С. 146–152.
18. Джунь В. «Теракты» и «антитеррор»: перемирие? *Юридическая практика*. 2004. 27 апр. № 17. С. 23.
19. Задыхайло Д. Проблемы кодификации предпринимательского законодательства. *Предпринимательство, хозяйство и право*. 1998. № 5. С. 3–6.
20. Задыхайло Д.В. Конституційний економічний порядок та правовий господарський порядок: питання системної відповідності. *Розвиток господарсько-правового забезпечення сучасної економіки: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції*. Ч. II. Донецьк, 27 жовтня 2006 року. Донецьк: Норд-прес, 2006. С. 9–12.
21. Зельдіна О. Кодифікація законодавства як засіб забезпечення його стабільності. *Право України*. 2009. № 5. С. 67–72.
22. Знаменський Г. Про концепцію господарського (торговельного) кодексу України. *Право України*. 1992. № 10. С. 46–49.
23. Знаменський Г. Господарський кодекс України : концептуальний задум і реалії законотворення. *Юридична Україна*. 2003. № 5. С. 17–23.;
24. Знаменський Г.Л. Кодифікація і гармонізація економічного законодавства. *Юридичний вісник України*. 2003. 20–26 вересня.
25. Знаменский Г.Л. Блеск и нищета современной цивилистики. *Экономика и право*. 2004. № 2(9). С. 5–10.

26. Лукач І.В., Поединок В.В. Європейська мета Економічного кодексу. *Платформа стратегічної та законотворчої аналітики*. 24.02.2020. URL: <https://coordynata.com.ua/evropejska-meta-ekonomichnogo-kodeksu>
27. Ілларіонов О.Ю. «Європейський досвід» кодифікації господарського законодавства. *Юридичний вісник України*. № 3. 22-28 січня 2016 р. С. 14 (початок).
28. Ілларіонов О.Ю. «Європейський досвід» кодифікації господарського законодавства. *Юридичний вісник України*. № 4. 29 січня – 4 лютого 2016 р. С. 14 (закінчення).
29. Ілларіонов О.Ю. Рекодифікація господарського законодавства: проблеми та напрями. *Актуальні проблеми господарського права і господарського процесу*. (м. Київ, 9 листопада 2018 року). К., 2018. С. 77–81.
30. Ілларіонов О.Ю. Рекодифікація = декодифікація? *Ліга-Блоги*. 24.07.2019. URL: <https://blog.liga.net/user/aillarionov/article/34014>
31. Кологойда О.В. Про роль і значення Господарського кодексу України у регулюванні відносин на фондовому ринку. *Реформування господарського законодавства України*. Збірник тез і матеріалів учасників круглого столу, проведеного за участю Вишого господарського суду України, Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Інституту економіко-правових досліджень НАН України. 31 березня 2016 року, м. Київ. К.: Видавництво Ліра-К, 2016. С. 138–141.
32. Мамутов В.К. Проблемы кодификации хозяйственного законодательства. *Проблемы становления хозяйственного законодательства Украины*: сб. науч. ст. и матер. конф. (г. Донецк, 19-20 мая 1993 г.); АН Украины, Ин-т экон.-прав. исслед.; редкол.: В.К. Мамутов (отв. ред.) и др. Донецк, 1993. С. 3–17.
33. Мамутов В.К. Кодификация хозяйственного законодательства Украины в новых экономических условиях. *Государство и право*. 1994. № 6. С. 77–87.
34. Мамутов В. Конституция и развитие хозяйственного законодательства. *Предпринимательство, хозяйство и право*. 1997. № 1. С. 3–6.

35. Мамутов В.К. Опыт сочетания государственного регулирования экономики и рыночного саморегулирования. Донецк: ИЭПИ НАН Украины, 1998. 38 с.
36. Мамутов В. Нужен Хозяйственный кодекс. *Обеспечение общественного хозяйственного порядка: Сб. выступлений в периодической печати ученых и практиков о необходимости принятия Хозяйственного (Коммерческого) кодекса Украины* / Координационное бюро АПрНУ. Донецк, 1998. С. 45–51.
37. Мамутов В. Досвід окремої кодифікації та інкорпорації господарського та цивільного законодавства. *Юридична Україна*. 2003. № 2. С. 9–12.
38. Мамутов В.К. Так ли страшен ХК, как его малюют. В чём проблема применения Гражданского и Хозяйственного кодексов? *Закон и бизнес*. 2004. 21 февр. № 8. С. 5.
39. Мамутов В.К. Противоречия устраняются судебной практикой, или что нам дало принятие Хозяйственного кодекса. *Закон и бизнес*. 2005. 12–18 марта. № 11. С. 9.
40. Мамутов В. Посилення публічних засад у правовому регулюванні господарської діяльності. *Право України*. 2009. № 9. С. 83–94.
41. Мамутов В.К. Важное направление правового обеспечения экономики – кодификация: науч. доклад / НАН Украины. Ин-т экономико-правовых исследований. Донецк: Юго-Восток, 2009. 34 с.
42. Мамутов В.К. Загальні проблеми науки господарського права на стику ХХ і ХХІ століть. *Право України*. 2010. № 8. С. 4–12.
43. Мамутов В. Господарський кодекс у системі правового забезпечення економіки в Україні. *Право України*. 2012. № 1–2. С. 203–215.
44. Пацурія Н.Б. Кодифікація господарського (економічного) законодавства з позицій економічного аналізу права: нарративний аналіз. *Судебно-юридическая газета*. 23 декабря 2019. URL: <https://sud.ua/ru/news/blog/157373-kodifikatsiya-gospodarskogo-ekonomichnogo-zakonodavstva-z-pozitsiy-ekonomichnogo-analizu-prava-narrativniy-analiz>
45. Подцерковний О.П. Новели Господарського кодексу України. *Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Трансфор-*

мація відносин в Україні: організаційно-правові та економічні проблеми» (15 травня 2003). Одеса: ОНУ МОНУ, «Астропринт», 2003. С. 85–86.

46. Подцерковний О. Два роки з моменту прийняття Господарського кодексу України: деякі підсумки та перспективи. *Юридичний вісник України*. 2005. 12–18 берез. № 10. С. 8–9.

47. Радзивілюк В.В. Господарський кодекс України як відображення традиції європейських кодифікацій комерційного (торгового) права. *Реформування господарського законодавства України*. Збірник тез і матеріалів учасників круглого столу, проведеного за участю Вишого господарського суду України, Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Інституту економіко-правових досліджень НАН України. 31 березня 2016 року, м. Київ. К.: Видавництво Ліра-К, 2016. С. 141–143.

48. Резнікова В.В. Скасування Господарського кодексу України: спосіб ефективною модернізації правового регулювання господарської діяльності чи дестабілізуючий фактор для сфери господарювання? *Реформування господарського законодавства України*. Збірник тез і матеріалів учасників круглого столу, проведеного за участю Вишого господарського суду України, Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Інституту економіко-правових досліджень НАН України. 31 березня 2016 року, м. Київ. К.: Видавництво Ліра-К, 2016. С. 102–106.

49. Резнікова В.В., Щербина В.С. Господарський кодекс потребує доопрацювання, але не скасування. *Lex Inform*. *Юридичні новини України*. 13.12.2019. URL: <https://lexinform.com.ua/zakonodavstvo/gospodarskij-kodeks-potrebuye-dopratsyuvannya-ale-ne-skasuvannya/>

50. Резнікова В.В. Сталий розвиток національної економіки неможливий без економічного багатоманіття. *Юридичний вісник України*. 2021. № 12. С. 6–7.

51. Розовский Б.Г. Король умер? Да здравствует король! Хозяйственный кодекс и остальное: НАН Украины. Ин-т экономико-правовых исследований. Чернигов: Десна Полиграф, 2016. 64 с.

52. Розовский Б.Г. Король жив. Но нуждается в лечении: НАН Украины. Ин-т економіко-правових досліджень. Чернігов: Десна Поліграф, 2017. 232 с.
53. Устименко В.А. Стан господарського законодавства та перспективи його вдосконалення. *Реформування господарського законодавства України*. Збірник тез і матеріалів учасників круглого столу, проведеного за участю Вищого господарського суду України, Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Інституту економіко-правових досліджень НАН України. 31 березня 2016 року, м. Київ. К.: Видавництво Ліра-К, 2016. С. 114–120.
54. Устименко В.А. Правовий господарський порядок як засіб забезпечення сталого розвитку економіки України. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2009. № 11. С. 46–48.
55. Шаповалова О. Сквозные функции хозяйственного законодательства в обеспечении трансформации экономики. *Підприємництво, господарство і право*. 2003. № 9. С. 54–58.
56. Щербина В. С. Суб'єкти господарського права: монографія. К.: Юрінком Інтер, 2008. 264 с.
57. Щербина В.С. Деякі проблеми удосконалення господарського і господарсько-процесуального законодавства. *Право України*. 2010. № 8. С. 14–23.
58. Щербина В.С. Публічні й приватні інтереси в господарських відносинах. *Приватне право і підприємництво*. 2014. Вип. 13. С. 28–31.
59. Щербина В.С. Кодифікація чи декодифікація господарського законодавства України: який шлях обрати? *Право та інновації*. 2016. № 2. С. 108–109.
60. Щербина В.С. До питання щодо рекодифікації цивільного законодавства. *Голос України*. 21 грудня 2019. URL: <http://www.golos.com.ua/article/325640>
61. Концепція модернізації господарського законодавства України. *Юридичний вісник України*. 2021. 2-22 квітня (№ 13-15). С. 18-19.
62. Науково-експертний висновок до Концепції оновлення Цивільного кодексу України: брошура / під заг. ред. члена-кореспондента НАН

України В.А. Устименка. Київ: НАН України, ДУ «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Макутова НАН України», 2021. 112 с.

КОВЕРЗНЕВ В. О.

НАПРЯМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ПРО ЗАХИСТ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

У квітні 2021 року в газеті Юридичний вісник України опубліковано Концепцію модернізації господарського законодавства України (далі – Концепція), яку попередньо схвалено на розширеному засіданні Координаційного бюро з проблем правових основ підприємницької діяльності, господарського та комерційного права Відділення екологічного, господарського та аграрного права НАПрН України (протокол від 25.02.2021 № 1), а в подальшому – схвалено та рекомендовано до друку Вченою радою Державної установи «Інститут економіко-правових досліджень імені В. К. Макутова Національно академії наук України» (протокол від 05.03.2021 № 3) [1].

Проект Концепції, який розроблений провідними вченими-господарниками України, обговорений у наукових колах за участю фахівців різних галузей економіки України та професійних суддів. На відміну від раніше презентованої суспільству Концепції оновлення Цивільного кодексу України [2], документ пройшов процедуру офіційної легалізації та в розумінні пункту 18 статті 1 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» [3] має юридичний статус наукового видання, навколо якого слід об'єднати зусилля усіх зацікавлених осіб, спрямовані на удосконалення чинного законодавства, що регулює